

Til Klima- og miljødepartementet

Vår ref.:
SKODeres ref.:
-Dato:
20. desember 2024

Hørings svar fra Tekna: Forslag til endring av klimaloven: Regjeringens forslag til Norges nye klimamål for 2035

Tekna er fagforeningen for 112 000 naturvitere, teknologer og studenter. Våre medlemmer har høyere utdanning og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge.

Innledning

For Tekna er det viktig at klimapolitikken legger vitenskapen til grunn. FNs klimapanels siste hovedrapport om fysiske klimaendringer gir et tydeligere budskap enn noen gang: Alvorlige klimaendringer er allerede en realitet, oppvarmingen går raskere og har allerede gitt alvorlige og irreversible konsekvenser, blant annet ismelting på Grønland og Antarktis, havnivåstiging, surere og varmere hav og tining av permafrost.

Klimaendringer er ikke lenger noe som ligger fram i tid, eller rammer andre land langt borte. Regjeringens stortingsmelding om klimatilpasning viste at oppvarmingen i Norge går raskere enn det globale gjennomsnittet, og Svalbard er det stedet på kloden der oppvarmingen nå skjer raskest. Med en åpen økonomi og utstrakt handel og samarbeid internasjonalt, er Norge dessuten sårbar for effekter av klimaendringer i andre deler av verden.

Tekna mener derfor at det er i Norges interesse å bidra til opprettholdelse av Parisavtalen¹ og framgang i internasjonale klimaforhandlinger. Vi merker oss at det i høringsnotatet står at: «Et ambisjonsnivå som ligger helt i den nederste delen av spennet som regjeringen ber om innspill på innebærer heller ikke en progresjon fra dagens klimamål, og vil ikke være i tråd med føringer og krav i Parisavtalen og klimaloven.»² Slik Tekna leser høringsnotatet vil klimamål i

¹ <https://lovdata.no/dokument/TRAKTAT/traktat/2015-12-12-32>

² På side 22 i høringsnotatet

nederste del av spennet ikke være i tråd med Parisavtalen og klimamål tuftet på dette vil ikke ha Tekna støtte.

Tekna vil også påpeke at regjeringen, i denne viktige saken, har lagt fram et svakt beslutningsgrunnlag i høringsnotatet. Vi etterspør blant annet konkrete anbefalinger om klimamål i 2035, analyser av realistiske muligheter for utslippskutt og hva som kreves for å nå disse.

Videre i dette høringsbrevet gir Tekna våre innspill på følgende høringstemaer:

- Ambisjonsnivå for Norges nye klimamål som meldes til FN under Parisavtalen.
- Bruk av fleksible mekanismer under Parisavtalens artikkel 6 og nasjonale utslippskutt.
- Skog- og arealbrukssektoren i et nytt klimamål.
- Samarbeid med EU.

Ambisjonsnivå: Norges nye klimamål må være i tråd med Parisavtalen

Norge må ha et klimamål som legger det naturvitenskapelige kunnskapsgrunnlaget til FNs klimapanel til grunn og være et godt bidrag til oppfyllelse av Parisavtalen.

Når det gjelder det første, vil vi, på samme måte som regjeringen³, vise til FNs klimapanelts sjette hovedrapport som den viktigste vitenskapelige referansen. Denne sier at for å nå 1,5 gradersmålet, må verden nå utslippstoppen i 2025. De globale utslippene må deretter reduseres med 43 % innen 2030 og 60 % innen 2035, sammenlignet med 2019. I 2050 bør det samlede bidraget av CO₂ til atmosfæren være netto null og alle klimagasser samlet bør reduseres med 84 %.

De nasjonalt fastsatte bidragene (nasjonale klimamål) er helt sentrale for oppfyllelse av Parisavtalen. Tekna vil understreke at det ikke er nok at Norge melder inn et klimamål, det må også være i tråd med føringene for klimamålene som ligger i Parisavtalen. Norge må ta et langt større ansvar enn i dag for å nå 1,5 gradersmålet.

Tekna noterer seg at Miljødirektoratets faglige vurdering om at målet bør være minst 80 % for å være en rettferdig andel av globale reduksjoner.

Tekna anbefaler at Norges nasjonale bidrag i 2035 må styre etter et ambisiøst mål om å oppfylle Parisavtalen. Dette vil i praksis bety at Norges 2035-mål må utgjøre en progresjon fra gjeldende mål. Vi oppfordrer regjeringen til å legge fram en konkret vurdering av hvordan et

³ På side 11 i høringsnotatet

slikt mål kan nås og hvilke økonomiske og administrative konsekvenser som følger av dette.

Bruk av fleksible mekanismer under Parisavtalens artikkel 6 bør begrenses og et sterkere fokus på nasjonale utslippskutt

Temperaturøkningen stopper ikke før CO₂-utslipp/opptak er minst i netto null. Det er en viktig erkjennelse her, slik det også ble understreket av klimautvalget 2050. I et 2050-perspektiv må så godt som alle klimagassutslipp bort, om Norge skal nå målet om 90-95 % utslippsreduksjon, slik klimaloven sier.

Klimamålene må være et bidrag til en helhetlig omstilling til et lavutslippssamfunn som sørger for en langt mer effektiv utnyttelse av alle slags ressurser. Tekna er bekymret for at for stor vekt av kvotekjøp for å nå Norges forpliktelser, betyr at omstillingen til lavutslippssamfunnet forsinkes. For stor vekt på fleksible mekanismer vil også bety at store penger sendes ut av landet istedenfor å fremme omstilling innenlands.

Tekna mener høringsnotatet tydeliggjør utfordringene for Norge når vi har greid å kutte såpass lite nasjonalt, at vi gjør oss svært avhengige av fleksible mekanismer. Tekna er ikke motstander av fleksible mekanismer. Tekna er heller ikke motstander av at Norge bidrar aktivt til utslippskutt og grønn omstilling i andre land, tvert imot, men en viktig hensikt med Parisavtalen er at alle land skal ta ansvar for egne territorielle utslipp. I tillegg er det viktig for norsk næringsliv at vi greier å omstille oss raskt. *Tekna merker seg her Miljødirektoratets anbefaling om et nasjonalt utslippsmål på om lag 60 % kutt, sammenlignet med 1990. Dette er mulig, men vil kreve en vesentlig skjerping av dagens politikk.*

Tekna anerkjenner at klimakvoter er en del av systemet for å redusere klimautslipp. Samtidig mener Tekna at Norge ikke kan belage seg på å kjøpe klimakvoter i stor grad for å møte sine utslippsforpliktelser, og at betydelige nasjonale klimakutt er nødvendig.

Tekna mener at klimamålene for 2035 må følges opp politisk med nødvendige tiltak, slik at vi får til en så rask omstilling i næringsliv og forvaltning som er nødvendig for å nå satte mål.

Skog- og arealbrukssektoren i et nytt klimamål

Tekna er enig med regjeringen om at utslipp og opptak i skog- og arealbrukssektoren fortsatt må beregnes på samme måte som i dag, med addisjonelle opptak og utslipp. Det vil si at det som beregnes er effekten av nye tiltak på opptak og utslipp i skog- og arealbrukssektoren. Tekna synes dette begrunnes godt i høringsnotatet: «Norge kan uansett ikke ha et klimamål for 2035 som ikke er en progresjon fra gjeldende mål under Parisavtalen eller er mindre ambisiøst enn 2030-målet, og Norge kan derfor ikke gå over til å telle med skog fullt ut i 2035, uten å samtidig øke måltallet tilsvarende.» I tillegg er det en viktig påpekning i notatet at skog- og arealbrukssektoren har særlige

utfordringer med metodikk og måling, med store og til dels uforutsigbare årlige variasjoner i netto opptak. Disse variasjonene kan følge både av endringer i avvirkning og naturlige forhold, inkludert tørke og naturskade som følge av klimaendringer.

I sum gjør dette at det også diskuteres om skog- og arealbrukssektoren bør holdes helt utenfor klimamålet. Dette ble blant annet anbefalt av Klimautvalget 2050.

I omstillingen til et lavutslippssamfunn må vi ikke bare kutte klimagassutslipp fra fossile energikilder, vi må også ta mye bedre vare på naturen. Verden står ovenfor en kombinert klima- og naturkrise. Disse må forstås i sammenheng og løses i sammenheng. Den viktigste trusselen mot biologisk mangfold på land, både internasjonalt og i Norge, er utbygging av areal. I tillegg er arealnedbygging en betydelig utslippsskilde i det norske klimaregnskapet, primært knyttet til tap av karbon når skog, myr og andre arealbrukskategorier gjøres om til veier, boliger og industriområder⁴.

Oppsummert: Tekna mener Norge fortsatt bør beregne utslipp fra skog- og arealbrukssektoren på samme måte som i dag. Tekna støtter Klimautvalget 2050 at "Det settes egne klimamål for utslipp, opptak og lagre av karbon i sektoren for skog- og arealbruk. Målene ses i sammenheng med nasjonale mål for naturmangfold og internasjonale forpliktelser for natur."

Målet for skog- og arealbrukssektoren må være å redusere nedbygging av natur og dermed redusere utslippene fra dette. I tillegg bør det være et eget mål om å øke naturens karbonopptak, men på en måte som også ivaretar naturmangfold og internasjonale forpliktelser om natur.

Samarbeidet med EU er fornuftig og i tråd med Norges interesser

I en stadig mer usikker verden, henger klimapolitikken og geopolitikken stadig sterkere sammen. EU er det viktigste markedet for norsk næringsliv og en viktig alliert.

Tekna støtter fortsatt samarbeid med EU om klimapolitikken. Det er også viktig nå, at regjeringen jobber aktivt ovenfor EU og avklarer rammene for perioden 2031 – 2035 så raskt som mulig. Dette har stor betydning, ikke minst for industrien.

Avsluttende merknader: Et bredt forlik i Stortinget

Den grønne omstillingen går for sakte. Tempoet må opp, og forvaltningen, kunnskapssektoren og næringslivet trenger tydelige og forutsigbare

⁴<https://www.nibio.no/nyheter/skogens-netto-co2-opptak-fortsetter-a-falle>

rammebetingelser. De innspillene vi gir i denne saken, gjelder ikke bare til regjeringen, men til hele Stortinget.

I klimapolitikken er det viktig med brede kompromisser som står seg over lang tid, også med skiftende regjeringer. Når Stortinget skal behandle klimamålene for 2035, er det viktig med bred politisk enighet, slik at målet kan stå seg forbi flere valg og overleve skiftende regjeringer.

Med vennlig hilsen

Line Henriette Holten
generalsekretær